

**MAGYAR MŰVÉSZETI
AKADÉMIA
MŰVÉSZETI ÖSZTÖNDÍJ
PROGRAM PÁLYÁZAT
2020.**

JÓKAINÉ GOMBOSI BEATRIX

**etnográfus
népi iparművész
Népművészet Ifjú Mestere**

MŰVÉSZETI TEVÉKENYSÉG

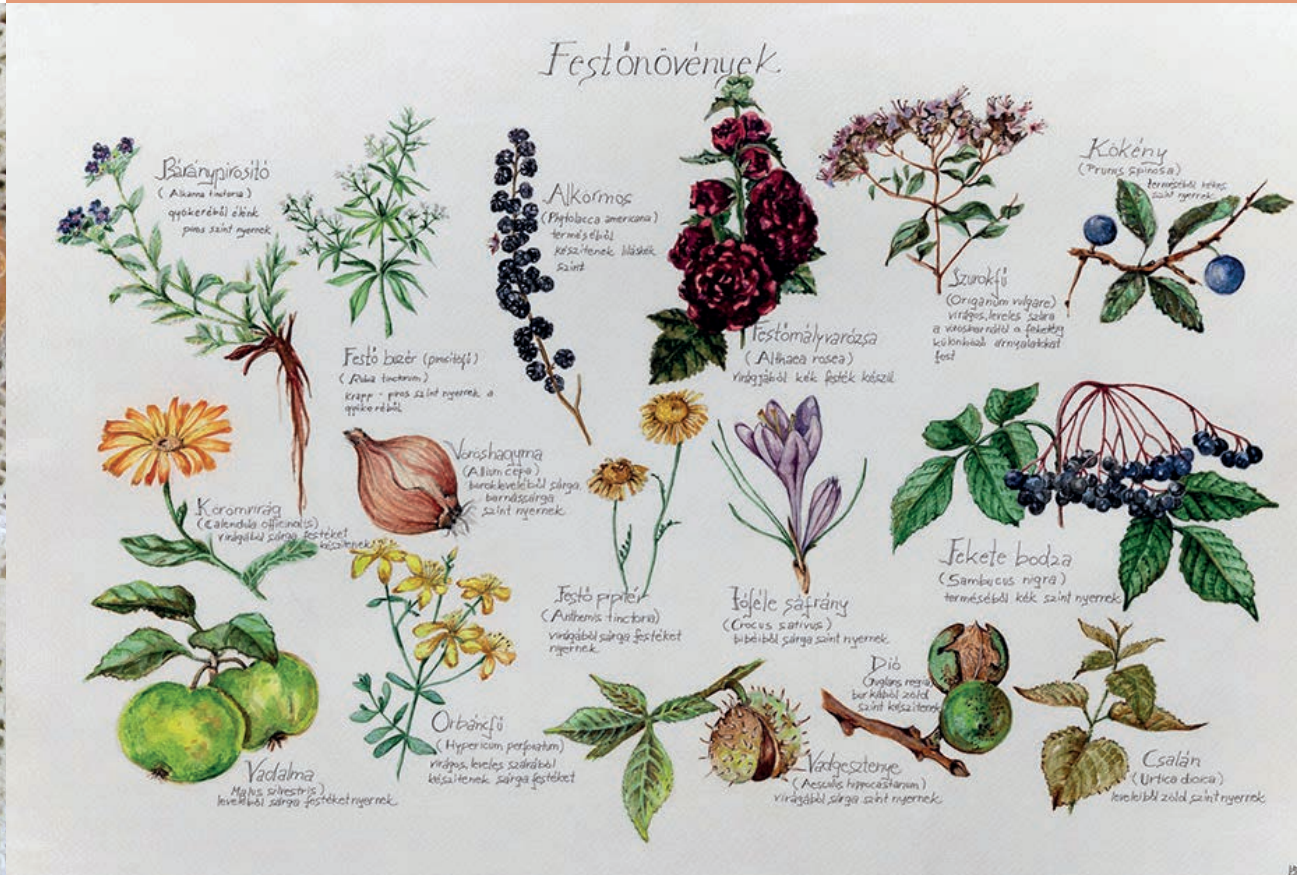
2004 népi iparművész cím elnyerése
2001 Népművészet Ifjú Mestere kitüntetés átvétele

**Mesterségbemutatók
vállalásával, kézműves
foglalkozások, képzések
vezetésével 1996 óta
foglalkozom.**

Vallási szimbólumok feldolgozása

Kísérletek festőnövényekkel

**2000-2002 Gyimesbükki és gyimesfelsőlóki
néprajzi gyűjtések**

2010-ben Tojásescoda – mézvarázs
címmel 100 alkotó munkáiból válogatva
rendeztünk kiállítást a Magyar Nemzeti
Galériában a Népművészeti Egyesületek
Szövetsége megbízásából. Kurátorok: Angyal
Zsuzsa, Gombosi Beatrix, Szmeló Judit

**2019 Határontúli
pedagógusok
konferenciája,
Budapest**

**2019 Cserkész
locsolóbál,
Leányfalu**

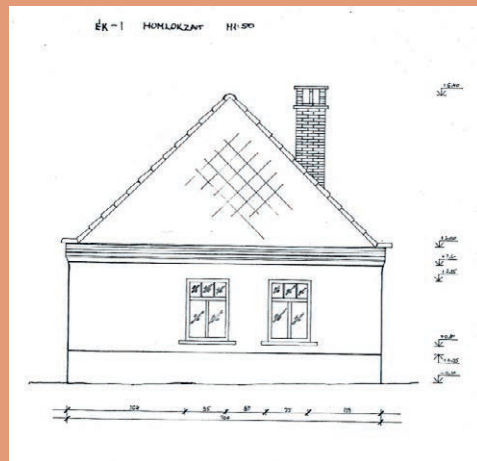
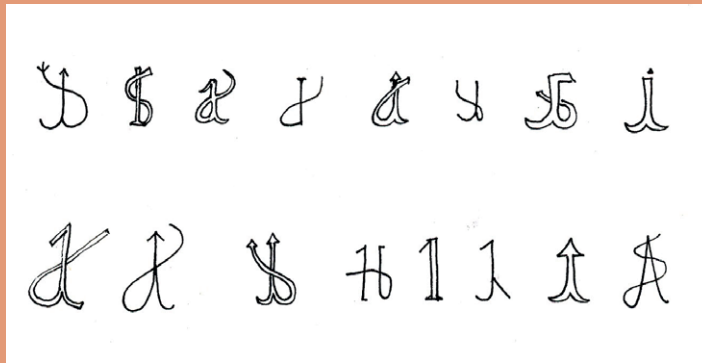

2020 Gazdakalendárium, Búzaszem Iskola, Göd
A komplex néprajzi – művészeti program
módszerének kidolgozója:
Navratil Andrea és Birkás-Frendl Kata

**2005-óta veszek részt a Hagyományok Háza,
Népi Iparművészeti Osztály által szervezett
népi iparművészeti tárgyak minősítésében.
A felvételen Bárány Marával és F. Tóth
Máriával zsűrizünk 2020-ban.**

TUDOMÁNYOS KUTATÁSOK I.

2010 Mestergerendák a Kisalföldön – „Isten kegyelmibül ípítette...”. Ház és Ember 22.
(A Szabadtéri Néprajzi Múzeum Évkönyve) 47-66.

TUDOMÁNYOS KUTATÁSOK II.

*„Köpönyegem pedig az én irgalmasságom...”
„Mein weiter Mantel ist meine Barmherzigkeit...”*

Köpönyeges Mária
ábrázolások a középkori Magyarországon

Schutzmantelmadonnen
aus dem mittelalterlichen Ungarn

Önálló kötetként jelent meg a Kárpát-medence középkori templomainak 54 darab Mater Misericordia falképét összegyűjtő katalógus, ikonográfiai elemzés.

2008 „Köpönyegem pedig az én irgalmasságom...” Köpönyeges Mária ábrázolások a középkori Magyarországon / „Mein weiter Mantel ist meine Barmherzigkeit...” Schutzmantelmadonnen aus dem mittelalterlichen Ungarn. (Devotio Hungarorum 11. Szerk./Hg. Barna Gábor.) Szeged

A kutatáshoz kapcsolódó közös publikáció Lővei Pállal:

2007 Egy Johannes Aquila műhelyében készült donátor-ábrázolás azonosítása a mártonhelyi Szent Márton-plébániatemplomban. Művészettörténeti Értesítő 56.évf. 201–218.

A Nemzeti Kulturális Alap Örökségvédelmi Kollégiuma támogatásával országjáró körútra indult a katalógust bemutató fotókiállítás.

2007-2009 években az alábbi helyszíneken tartottam előadásokat a kiállításokhoz kapcsolódóan:

Budapest – Kulturális Örökségvédelmi Hivatal

Budapest – Magyarok Háza

Budapest – Lítea Könyvesbolt

Csorna – Csornai Múzeum

Kunszentmárton – Szent Márton Katolikus Plébánia

Piliscsaba – Pázmány Péter Katolikus Egyetem

Sepsiszentgyörgy – Székely Nemzeti Múzeum

Szeged – Szegedi Tudományegyetem BTK Néprajz Tanszék

Szombathely – Szombathelyi Képtár

Vasvár – Vasvári Múzeum

Veszprém – Laczkó Dezső Múzeum

TUDOMÁNYOS KUTATÁSOK III.

Konstruációs és rekonstrukciós kísérletek a népművészetben 1945-1989 között.

2009-2013 Interdiszciplináris Doktori Iskola,
Néprajz-és Kulturális Antropológia Tudományok
Doktori Program, Pécsi Tudományegyetem, Pécs
(A disszertáció megírása folyamatban van.)

Sopronról Debrecenig. Ezeket a szakköröket a megyei művelődési központok szervezték és működtek.

A szomszéd nemzedékét átfogóan a társadalmi megújulással szellemileg egy rendszert alkotó lázadás képviseli, amely mániákkal és a jól képzett intézményi rendszerrel az állami támogatást is. Nem volt ebben ellenszándék!

Lázadásról nem beszélnek. Egyszerűsített kértés pont, önmegújulást lehetett volna ez sok olyan fiatal számára, akik érdekeltek a múlt és a hagyomány. Ami több évtizedes társadalomból valamiféle lázadásnak tűnik, az belső fejlődés eredménye, amelyre ösztönözten hozott a 70-es évek elejének nyitottabb légköre és az a gyökereket kereső világlátás, mely áthatotta azokat az éveket. Hogy ezeket a törekvéseket a pártvezetés gratulálta szellemi és koremi nacionalista törekvéseknek látna, az szinte természetes. Ennek a megalkotása a legfontosabb lehetősége volt Tokaj. A nyári alkotótáborokat a Népművelési Intézet szervezte, melynek szervezőmunkáját Bánszky Pál és Zelink József neveket kötik. Szerecsés véletlen, hogy az ifjú nép-

művészek taborozása egybeesett az írók táborral és egy képművészeti csoporttal, melyet Lantos Ferenc, pécsi ferdművész és tanár irányított. Nem kellett különösebb szervezés, a lokális pirosok összehozták az írókat, a képművészeket és a népművészeket, akik között

Buda Ferenc költő, és gyakori vendég volt Nagy László és Csóri Ferenc. Sokat jelentett és a kialakuló szerlemlőre ösztönösen hatott Maklócra Imre és Csere György építések jelenléte.

Mi jelentette az igazi kvótát?

Sok tehetséges ember gyűlt össze. A legfontosabb az volt, hogy egy helyen és egy időben egymás mellett dolgozhattak a különböző műfajokban, szakmákban jeleskedő alkotók, így természetesen megismerődött, fűződött az az egység és szellemiség, amely hajdan a hagyományos életformát jellemezte. Tokajban készült az első költés munka, mely a tábor szimbólumává vált. Ez egy közel hátszáz méteres oszlop, melynek tervezésén és megalkotásán mindenképp részt vett, nem csak a népművészet, hanem a képművészeti tábor vezetői is. Az oszlop a szövetség színeire festett hét tagoló formából állt, mint a gerincoszlop csigolyái, fent szerveszerűen szétágazott, középre a Napot szimbolizáló köcsöket kerít. Amikor elkészült, a falam végig kellett vinni a Bodog és Tízta találkozásához, ahol elhelyezték, a vonulást

Az interjúk készítése alapvető

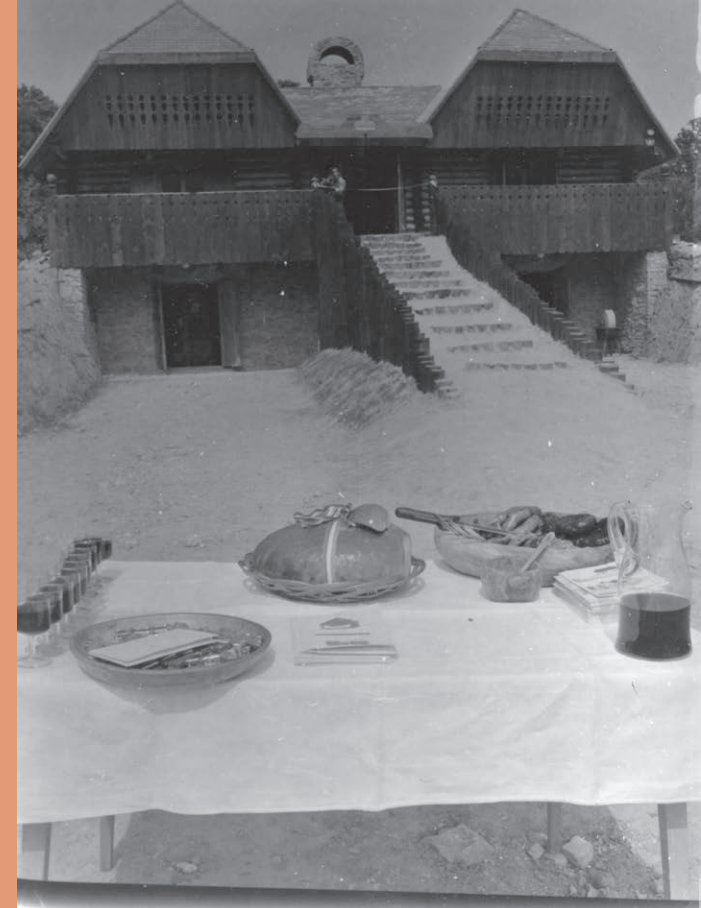
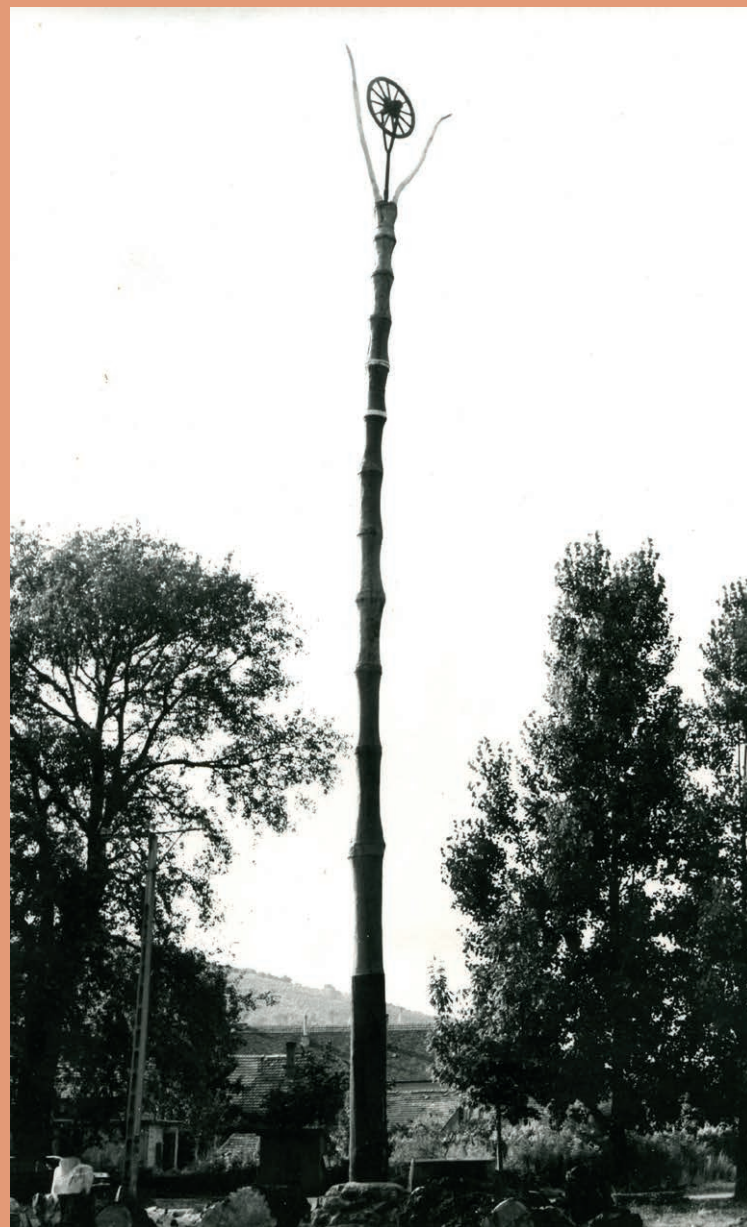
módszere a kutatásnak:

A képeken: Nagy Mari,

Vidák István, Péterfy László,

dr. Bánszky Pál, Galánfi András.

**A mozgalom életében
a szimbólumok kutatása
kiemelt feladat.**

**Forrás: Fialok
Népművészeti Studiója.**

**(Helyszínek: Tokaj 1974
és Velem 1980)**

TUDOMÁNYOS KUTATÁSOK IV.

A népművészet fogalmának értelmezési keretei kortárs alkotók munkáinak tükrében.

(MMA Ösztöndíj pályázat)

A tudománytörténetben kirajzolódó népművészet definíciók megismerésén túl, kutatásom a II. világháborút követő időszakról indul. A társadalmi átrendeződés kísérő elemeként a népművészet jelentős átértékelésen ment keresztül. Államhatalmi támogatással, néprajzkutatók bevonásával 1952-ben megteremtették a népi iparművészetet. A hangsúlyok eltolódására reagálva lépett fel az 1970-es évek elején az a Nomád nemzedék mozgalom, amelynek átgondolt szellemisége, művészi kvalitásai újabb értelmezését adták az immár újra népművészetként definiált tárgyalkotó kézművességnek. A Fialatok Népművészeti Stúdiójának (FNS) szellemi utódjaként alakult 1982-ben a Népművészeti Egyesületek Szövetsége. A mára közel félezer alkotót összefogó szervezet reprezentatív képet nyújt a kortárs népművészet fogalomról. A vázolt történeti előzmények máig ható folyamatai jól tükröződnek egy-egy emblemikus tárgyon. Egyéni vagy csoportos alkotói kiállítás elemzése szintén kísérője lehet a kutatásnak, amely azon túl, hogy művészetelméleti kérdéseket is tárgyal, gazdagítja a mozgalomról alkotott képet, rávilágít a népművészet mai sokszínű értelmezésére.

KUTATÁS RÉSZTERÜLETEINEK MEGHATÁROZÁSA

Három egymásra épülő, mégis jól elkülöníthető téma és módszer:

1. A Fiatalok Népművészeti Stúdiójának szimbólumhasználata.
2. Tárgyelemzések elvégzése az „Élő Népművészet” Országos Népművészeti Kiállítás (2020) pályázatáról válogatva.
3. A `vásári népművészet` ismérveinek feltárása kérdőíves módszerrel, a Mesterségek Ünnepe rendezvényen. (2021)

VÁRHATÓ EREDMÉNYEK

Eddig kutatást nélkülöző téma, hogy jelenkorunkban a globalizációs folyamatok felerősödésével, hogyan alakult ki és vált sokszínűvé a történeti gyökerekre építkező, egyéni és nemzeti identitást erősítő népművészet fogalom. A kutatás három szintje, azaz a mozgalom szellemi meghatározottságának körbejárása a tárgyi szimbólumokon keresztül, valamint ennek hatásának vizsgálata egy mai reprezentatív kiállításon keresztül, kiegészítve egy belső struktúra felállításával (kiállításra szánt reprezentatív tárgyak – eladásra szánt tárgyak), olyan átfogó népművészt képet rajzol, amelynek tanulságait nemcsak a néprajztudomány kamatoztathatja, hanem tükröt tart a jelenkori mozgalmat irányító szervezeti és intézményi rendszer működésének is.

A KUTATÁS TÁMOGATÁSÁBAN BÍZVA, TISZTELETTEL:

JÓKAINÉ GOMBOSI BEATRIX